

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:	
Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egész évre	12 "
Vidéken: Negyedévre	5 "
Egész évre	20 "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Ünneplés után.

— szeptember 23.

A magyar nemzet megünne-
pelte az egész országban Kossuth
Lajos születésének száz esztendő
évfordulóját. Lélekemelő, gyönyörű
ünnep volt ez mindenütt, még a
legkisebb faluban is. Egyetlen di-
szonáns hang nem zavarta, egyetlen
zavaró momentum a fényt nem
csökkentette. Az egész nemzet szíve
egyetlen dobbanásban egyesült. És
van abban valami végtelenül jóleső
tudat, hogy nagyjainak emlékezete
ilyen életerős közvetlenséggel él
nemzete szívében, van abban valami
felemelő érzés, hogy a nagy szü-
löttel irányában való hála így im-
ponáló erővel forrasztja együvé az
egész nemzetet. A mely nemzetnek
lelkében ilyen elevenen él nagy
multjának és a mult ragyogó alak-
jainak emléke, annak jövődjé fe-
lett csüggednünk nem lehet. A nagy
multból elegendő erőt szív magába
az ilyen nemzet a jövő nagy küz-
delmeihez.

Am a szép ünnep napjai immár

lezajlottak. Az ország küldöttei is-
mét elhagyták a fővárost, az ün-
nepre hétköznapi következett. A
munka hétköznapija. És vajjon mivel
áldozhatna a nemzet továbbat is
legméltóbban Kossuth Lajos nagy
emlékének, ha nem azzal, hogy se-
rénen folytatja azt a mit ő meg-
kezdett volt: fáradságos munkáját
a magyar nemzeti állam konszoli-
dálására?

A lezajlott Kossuth-ünnep együvé
hozta az egész parlamentet; vala-
mennyi pártot. A két Ház elnöksége
a baloldal és a jobboldal kitünősé-
gei, a közkatona és közéletünk
jelesei, valamennyien ott voltak,
együtt éreztek, a mikor elhelyez-
ték a majdan szomorú pompában
emelkedő mauzoleum alapkövét. Eb-
ből az oly becses együttérzésből
vajjon nem maradhat-e meg valami
a közel jövő feladatainak megoldá-
sára való közös munkához is?

Nagy és jelentős feladatok elé
néz a parlament. A függő kérdések
egész sorozata vár megoldásra a
normális funkciókon felül is. Kivá-

natos és üdvös volna, ha az elmúlt
ünnepből kisugároznék a békülé-
kenységnek szelleme, mely közelebb
hozná egymáshoz a politikai ellen-
feleket, megkönnyítené a nehéz mun-
kát s hozzáférhetőbbé tenné az
elméket annak világos felismerésé-
hez, hogy mit keljen cselekedniök
a közös haza üdvére.

Az ünnep után a munka hét-
köznapija következik kormányunkra
is. A magyar kormánynak már kö-
zelebb ismét fel kell vennie azok-
nak a fáradságos tárgyalásoknak
fonalát, a melyek célja a kiegye-
zési kérdések nagy komplexumá-
nak perfektuálása. A végleges meg-
állapodás immár soká nem késhet.
Közel már az idő, a mikor a ma-
gyar képviselőház díszes csarnoka
megnyílik. S akkor elérkezett a be-
számolás órája. Széll Kálmánnak
jelentést kellend majd tennie kom-
petens bírāja, a parlament előtt ar-
ról, hogy miképen állta meg helyét
az alkudozásokban s az ország nagy
javait miként vitte szárazra. Erős a
meggyőződésünk, hogy a kormány-

Mindhalálíg ur.

A Szabadság számára írta: Domszlai Sándor.

Apját leütötte a hazard-játék. Kato-
na volt ő kegyelmessége, a császár ka-
tonája. Mikor elfogyott a puskapor, a fel-
sleges ur hazaküldte a generális urat pi-
henni. Siheder fia volt, mikor elkerült
hazulról. Osszeveszett a bátyja urával,
valami nyulhistória miatt. Egy lövésre
két nyulat talált-e, vagy kettőre egyet
sem? Ilyeforma volt a kérdés, mely miatt
az ifjabbik Veérbeéli Eöss urfi villággá
bujdosott Huszonkét esztendő volt akkor
és hatvankét éves korában került haza
az eössi udvarházba. Persze, hogy a
bátyja ura nem ismert rá, sem senki más
a faluban. De azért volt kard a generális
ur oldalán, hogy azzal bebizonyítsa: En
vagyok Veérbeéli Eöss Elek, az öcsöd és
követelem a jussomat? Hiszed-e? vagy
vágok! Adod-e? vagy aprítok!

Hitte is, adta is. Bele is ült a gene-

rális ur a birtok felébe. Meg is házaso-
dott, meg is ajándékozta őt a felesége
egy egészséges fiúval. Hanem hát a ge-
nerális ur szörnyen unatkozott ebben az
állapotban, és egyre sürűbben felfeljár-
gat Pozsonyba, hogy megesapolja a véré-
t egy kis katonás mulatozással meg a tár-
cáját egy kis kártyázással. Egy szó mint
száz úgy esett bizony a dolog, hogy míg
az öregebb veérbeli Eöss Isten dicsősé-
gére templomot épített és gyarapodott
vagyonban és kegyességben; ezalatt ve-
érbeli Eöss Elek generális ur Pozsonyban
elkártyázta és eldinom dánomozta min-
denét. Egyszer azzal tért haza, hogy:
Asszony adj pénzt, mert különben vége
a becsületesnek és én meghalok!

Az asszony nem adott pénzt, mert
nem volt. A generális ur pedig erre
kapta fogta magát befordult a belső szo-
bájába, levetkezett szépen, belefeküdt az
ágyba és azt mondta: már most én meg-
halok!

És meg is halt. Két hétig nem evett

elgyöngült, hiába kérték, erőltették, meg-
halt és a becsületét megmentette. Nem
is maradt egyebe a becsületénél. Az öz-
vegye nemsokára férjhez ment másod-
szor, az egyetlen fia pedig egyszer csak
arra ébredt, hogy a régi világból bele-
seppent váratlanul a vadonat új vi-
lágba.

A régi világban nem tanult, nem
is tudott semmit. Ur volt, nagyságos
Veérbeli Eöss Mihály urnak hitták, és
ebből meg is élt emberséggel. A kezes
jobbágya be fogta a négy szürkét a esa-
ládi hintóba, úgy járt nagyságos Mihály
urfi a székvárosba — borotválkozni.

A szabadságharc idején aztán el-
bujt a jámbor. És olyan ügyefogyott
volt az istenadta, hogy még a Bach-kor-
szaknak sem vette semmi hasznát.

Igy örökölte Veérbeéli Eöss Mihály
önagyságát a jövevény új idő. A család
másik ága ezalatt másfelé lombosodott.
A von und zu Linden bárók, meg a Hes-
sen-Gassen Ugolint hercegek megrepe-

Új műterem!

Van szerencsém a t. ez. közönség
tudomására adni, hogy **Piacz-utca
34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett**
nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis
művészi kivitelei képek fognak előállíthatni.**

nagyobb szabású fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv**, fényképész.

elnök erre a beszámolóra készen lesz. Becsületes munka örvendetes eredményéről fog beszámolni.

A magyar parlament pedig meg fogja mérni szavait. Meg fogja vizsgálni azt a mit eléje hoz. Es ennek a vizsgálatnak nyugodtan nézünk elébe. Lehetetlenség az, hogy az imént lezajlott magasztos ünnep fénye vissza ne hagyott volna a lelkekben bizonyos konciliáns hangulatot, a mely képessé teszi majd az elméket, hogy a politikai szubjektivitás és gyűlölködés szempontjain felülemelkedve az ország érdekeit szolgáló tárgyilagossággal, belső értékük szerint mérlegelje Széll Kálmán javaslatait. És ezen az alapon, az egyedül helyes alapon, a parlament kritikájától nem kell tartanunk. — Nyugodtan nézhetünk elébe, igazságunk ismeretében.

(k. sz.)

szept. 22.

— **A kiegyezési tárgyalások.** Bécsben újra felvették a kiegyezési tárgyalások fonalát. Immár harmadizben történt megszakitás; de mind a háromszor csupán a miniszterelnökök más oldalu elfoglaltsága miatt. Széll Kálmán miniszterelnök egyáltalán nem engedett álláspontjából semmit és akármilyen sokáig húzódnának is osztrák részről a kelletlenkedések, az eredmény hónapok multával sem lehetne más, mint hogyha a tárgyalásokat most mindjárt befejeznék. Valószínű is, hogy ma és holnap véget érnek a tanácskozások, mert Széll Kálmán az országgyűlés megnyitására mindenestre el akarja intézni a kiegyezés ügyét.

— **A csongrádi választások.** Csongrádról jelentik nekünk: A csongrádi kerületben lefolyt választásnál felmerült esetek megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság tagjai közül *Justh Gyula* és *Szeles József* képviselők este ideérkeztek és megkezdték a kihallgatásokat. Összesen 80 ember kihallgatása van elrendelve és naponta 20 választót hallgatnak ki.

A zenede tanterve.

— A Szabadság zenei munkatársától. —

— szeptember 23.

A debreceni zenede Értesítőjét lapozgatva, meglepéssel látjuk, hogy ezen derék zeneiskolának nagy áldozatokkal kibővített tanterve mily teljes mérvben alkalmas megfelelni a magasabb képzés fokozottabb igényeinek.

A különböző gyakorlati tanszakokon kívül képviselve látjuk az elmélet legfontosabb tanfolyamait is, melyek felölelik az összhangzattant és zenetörténetet is.

Persze, az ideálisan tökéletes külföldi zeneintézetek (Páris, Lipese, Berlin, Salzburg, Prága) a tulajdonképeni zeneelméleten kívül még az *akusztika* (hangtan), *aesthetika zenediktandóirás* (adott hangok leírása), *organisztika* (hangszer isme), *zenetörténet*, *zeneszerzés* s az *olasz és francia nyelvek* ismereteit is követelik, — amde a mi szűkreszabott hazai zeneviszonyaink között zenedénknak most meglevő tanfolyamai is dicséretes áldozatkészséget jelentenek, még pedig nemcsak azért, mert a 16 számbajövő hazai zeneintézet közül csupán 4 intézetnél van a zenetörténet tanszéke betöltve, de dicsérendő főképp azért, mert ezen tanszék felállításával nem egy híres külföldi zeneintézetet előzött meg; ugyanis a zenetörténet előadása hiány-

zik a berni, a stuttgarti stb. zenedékben, sőt a salzburgi Mozarteumban is.

Midőn ezelőtt négyévvél zenedénk tanterve gondos átdolgozás alá került, az intéző körök nagyon helyesen akként vélekedtek, hogy a hangtan külön előadása zenedénknél mellőzhető, mert növendékei, kik rendszerint a felsőbb iskolákat is látogatják, a hangtan törvényeivel már ott megismerkednek. A zeneszerzés és hangszerisme is mellőzhetőnek jelentkezett, mert az intézetnek egyelőre kevés számú oly növendéke van, kik a zenét hivatásszerű pályára gyanánt gondolják elsajátítani. De annál nagyobb súlyt fektettek arra, hogy a zenedében végzett évek a fővárosi akadémiában nyerendő végleges kifejtés eredményes alaptanulmányai gyanánt legyenek tekinthetők s azért egyrészt összhangba hozták a zenede tananyagát a legfelsőbb zeneiskolák progressiv, fokozatosan haladó rendszerével, másrészt az elméleti tanítást szélesebb alapokra fektették.

Ekként ma a gyakorlati zene tanítása, vagy nevezük ezt más szóval: a hangszer kezelése párhuzamosan halad az elmélet ismertetésével, a mi egyes egyedül helyes ut arra, hogy a növendék ne a hangszer megtanulását és annak gépies kezelését tekintse végelelnak, hanem felismerje, hogy a választott hangszer beszede csak mellékes tolmácsolója a zene megnyilatkozásának, melynek magas törvényei és szabályai felülemelkednek az instrumentum hamar muló kifejezéseinek.

Ilyen elvekkel eredményes és értékes munkát lehet megújítani, amint arról az évről-évre megtartott s a nyilvános kritikának hozzáférhetővé tett részletes zenedei vizsgálatokon bárki meggyőződhetett.

A legutóbbi években megindult erős áramlat mindinkább előtérbe tolt a ze-

dezett címerét kötözgette össze az Eőss kisasszonyok hozományával; aztán szép esőndesen átplántálódott mindenestől az ausztriai arisztokráciába. Szerencse még hogy a többi Veérbeéli Eőssök, — György, Béla és Ferenc — iparkodtak a család nemes hagyományaihoz hiven a hazát is szolgálni, ha mással nem legalább salangos lovaikkal és paszományos Kossuth-kalapos kocsisaikkal. Veérbeéli Eőss Mihály ur azonban mind a két iránytól elmaradt. Sem osztrákmagyar tágabb hazafi, se modern dzsentrí nem lehetett. Imi, olvasni alig tudott, pödörgette a bajszát, csiszolhatta a körmeit, dicselkedett a címerével, egyebe nem is volt ezen a címerbeli félholdon, egy csillagon egy tölgyfán és két medvét kivül, hát mi válhatott volna belőle más ebben a felördült világban, nagyságos uri koldus!

De azért nem koldult, nem is fogadott el soha semmit. Csak kereskedett a származásával. Megvedlett a szegény erősen. Arca, feje, ruhája egyre őcskább, kopottabb volt, a foga egyre kevesebb és a háta egyre görnyedtebb. De azért nem mondott le egyetlen reménységéről, az utolsó szalmaszárról, mely őt a nyomoruság hullámzó tengeréből, viharából valahogy partra segítette volna — a házasságról. A kis könyvébe mindig volt bejegyezve egy-két milliomos zsidókisasszony vagy valamely gazdag özvegy, a kit haszonleső családja pénzért mesaliancera kényszerített és a ki most már

pénz bőségben vissza szeretne nemesedni valamely Veérbeéli Eőss által.

Veérbeéli Eőss Mihály nagyon öreg és nagyon fakó volt már, hát addig is, míg beleszeret valamely mesebeli megváltó dáma, énie kellett valamiből.

Dus rokonai hiába szereztek neki valamelyes irnokaságot vagy adóvégrehajtói hivatalt, — ő nagysága csupán az első havi fizetés fölvetelég állotta ki ezt a gyötrelmes állapotot, aztán megint nyakába vette az országutját és gyalogszerrrel végigvándorolta a rokonságot.

— Gyuri őcsém, Béla őcsém, Feri őcsém, így meg úgy, nem nekem való a naplopás, az a megyei vagy másféle sinecura, mert sok mellette a dolog! Tudjátok egyszerre kell meggazdagodnom, házasság vagy valamely szerencsés ötlet által. Most például pompás fogport találtam föl. Gyerekek, ezzel a fogporral vagyont lehet szerezni!

Es elővette a fogatlan Veérbeéli Eőss Mihály a parányi dobozba rejtett esodaszert, Közönséges fogport faragott ő nagysága a dobozba a falu végén; de a jó rokonok megvették jó pénzen és Veérbeéli Eőss Mihály elégedett tovább, a maga módja szerint.

Máskor spiritista mutatóványokkal kedveskedett. Volt egy Paprika Janesija papirból. Azt madzagon rángatta sokféle hókuszpókuszszal. De az vala a főmestersége, hogy az aranyat rézzé tudta változtatni.

— Egy kettő! Adjátok csak egy

aranyat. Ha lehet Napoleont. Egy, kettő, hipp-hopp! Es a furfangos kis Paprika Janesi mindig egy darab — játékpénzt adott helyette vissza!

Majd tojást szedett össze néhány jókora ladával. Amerikába készült vele; mert ott éppen beütött a tyuk-sztrájk s a tojás ára szörnyen felszállt. Mikor aztán a szálltmány együtt volt, — végül egy kábel-távirat megoldotta a csomót: Amerikában a tyukok ismét tojnak, Veérbeéli Eőss Mihály pedig itthon maradt; természetesen a tojás is.

De hát ezt az elődsi-uraskodást kezdte unni. Belefáradt a vándorlásba. Télviz idején, vagy rekkenő nyárba nem a legkedvesebb dolog tiz-husz mérföldet begyalogolni egy-egy heti kegyelemkenyérért, meg néha egy elviselt ruháért. Es az atyafiság is olykor igen alkalmatlannak találta Mihály bácsit Eppen olyankor talált betoppani, mikor nem szivesen hozakodunk elő egy-egy elszegényedett, kopott, koldus rokonnal.

Teszem azt ha négyezer holdas leánynéző jött a házhoz valahonnan a huszadik határból és Veérbeéli Eőss Mihály ur odatelepedett melléje és magyarázgatni kezdte neki hosszan nyujtott, kellemetlen orrhangú szavakkal a Veérbeéli Eőssök családfájának elágazását, hát bizony ezt a mamák meg a kisasszonyok nem a legjobb szemmel nézték.

Mindezeknél fogva Eőss Mihály ur egyszer felköltözött Pozsonyba állandó lakosnak. Szállását a rokonok fizették,

netörténetnek, eme fiatal zenetudomány-nak jelentőségét.

Bár a zenetörténeti tanulmányok előzetes zenei előképzettséget feltételeznek — annak megismerése napjainkban már az általános műveltség kiegészítéseként tekintendő a laikusra nézve is, azoknak pedig, kik a zenével akár hivatásszerűleg, akár kedvtelésből foglalkoznak — multhatatlanul szükséges.

A zenetörténetből vont tanulságok képesítene bennünket arra, hogy kritikai összehasonlítást tehessünk a mult és jelen zenéje, elmélete és hangszerei közt, hogy teljes értékében méltányolhassuk a mai műformák és rendszerek tökéletességét, hogy otthonosnak mondhassuk magunkat a zenei viszonyok közt, — hogy hozzáférhessünk a mult időknek örökség alkotáshoz, egyszerűen hogy zenei látókörünket, melyet a megszokás az utolsó másfél évszázad szűk keretébe korlátoz, a meszerü távoli évezredekre bővítsük ki. A zenetörténeti ismeretek ezen előnye okozák, hogy eme fiatal tudomány oly bízható gyorsasággal terjed a művelt közönség rétegeiben.

Zenei életünk örömdetes fellendülése jeléül tekinthetjük tehát, hogy zenedénknél minden mozgalom iránt fogékony igazgatósága, dacára a rendelkezésre álló csekély anyagi eszközöknek, habozás nélkül teremté meg a zenetörténet tanszakát s a legkényelmesebb módokat mellett nyitja meg azt az érdeklődőknek.

Ezen dicsérendő ténykedésével párhuzamban nemes áldozatkészséggel tartja fenn a *fa- és rézfúvó hangszerek* tanszakát, melyeket minden érdeklődő a legkedvezőbb feltételek mellett, ugyszólván költség nélkül látogathat.

ruha is került innen-onnan. Enni-inni pedig a Zöldfa gazdája adott neki. A milliomos hotelier lóss-fuss legényke volt még, mikor a kegyelmes generális ur odajárt kártyázni és dorbézolni. Később Mihály 6 nagysága is sok jó napot, sok zajos éjszakát töltött a Zöldfában. Szép idők, boldog idők voltak azok! Illik hát a gazdától, hogy a mult emlékére Veérbeéli Eöss Mihály urat meginvitálja örökös vendégül.

Még pedig nem a szegények asztalához. A hol tiz-husz diák, ugyanannyi más ember kap teljes ellátást ingyen; hanem odabe a nagy terembe hívta meg önagyságát, az urak közé, hadd mulasson velök ebéd közben és hadd mulattassa őket vacsora alatt, bogaraival, dohos beszédével és antik furesaságaival!

Egyszer azonban megtörtént vele, hogy foglyot rendelt lensésével. Sok volt a vendég a lensét elfelejtette a pincér.

Mihály ur egy párszor mérgesen esengetett.

Senkise hederített rá.

Ekkor ledobta asztalkendőjét! haragosan felállt:

— Ilyen rongyos vendéglőbe nem érdemes járni!

És ott hagyta örökre az ingyen mártást. Koplalt ócska lebujsokban, amíg a jó Isten meg nem könyörült szegényen.

A földesi állatkiállítás.

Saját tudósítónktól.

Tegnap már beszámoltunk a földesi állatkiállítás ünnepélyes mozzanatairól, most itt adjuk a környékbeli előkelő gazdaközönség ritka nagy érdeklődése mellett megtartott, kitünően sikerült kiállítás eredményét, annak a díjak kiosztására vonatkozó részét.

Két bíráló-bizottság működött és pedig az elsőnek Puky Gyula főispán elnöklése mellett tagjai voltak: Bartha István kerületi állattenyésztési főfelügyelő, Gerő J. állatorvos, Csapó István, Csapó Dezső, Ványi Lajos, Ludány Lajos, Kiss József földbirtokosok és Rickl Antal a debreceni gazdasági egyesület elnöke. Ez a bizottság a kiállítás I. csoportjának a díjait állapította meg és a következőleg osztotta ki a díjakat:

Borjuval elővezetett kisborjus magyar faju tehene kért: I. díjat (60 korona) Gáll Lajos (Földes), II. díjat (40 korona) Nyul Sándor (Földes), III. díjat (30 korona) Nagy Lajos (Földes), IV. díjat (20 korona) Kiss Gergely (Hadház), V. díjat (20 korona) Csordás Imre (Földes), VI. díjat (10 korona) Katona Sándor (Kaba) kaptak.

A második bíráló-bizottság Rásó Gyula alispán, megyei gazdasági elnök vezetésével a következő tagokból alakult meg: Leidl Emil állatorvos, Somossy Béla h.-bőszörményi polgármester, Mandl Samu, Karácsony Zsigmond ev. ref. lelkes, Flaskay Sándor, Szilágyi Lajos, Leszkay János, Lengyel János földbirtokosok.

Ez a bizottság a II. és III. állatcsoport díjait osztotta ki a következőkben:

1. Két éves magyar faju üszőborjú kért I. díjat (60 korona) Kőrösi Boldog János (Földes), II. díjat (40 korona) Péresy Zsiga (Földes), III. díjat (30 korona) Veress János (Földes), IV. díjat (20 korona) Kistordai Veres János (Földes), V. díjat (10 korona) Antos Gábor (Földes) kaptak.

2. Egy éves magyar faju üsző borjú kért I. díjat (60 korona) Török Lajos (Földes), II. díjat (40 korona) Bojtor László (Földes), III. díjat (30 korona) Nagy József (Földes), IV. díjat (20 korona) Rózsa János (Földes) és V. díjat (10 korona) Gáll József (Földes) kaptak.

Megjegyzendő, hogy a díjakra tisztán magyar fajtájú tenyésztő marhákkal lehetett pályázni s ez a kiállítás szép eredménye kizárólag a magyar állattenyésztés rohamos haladásának diadalát hirdette.

Ágról-ágra.

A l k a l m i a p r ó s á g o k .

(A miniszter drámája.) Ha miniszterre lesz az ember, barátjai és ellenségei közös erővel fáradoznak annak kisütésén, hogy valahol, valamikor, régen, verseket, vagy novellákat írt. Ugyanezt már Széll Kálmán miniszterelnökről is megállapították nemrég, a mikor a miniszterelnök egykori szombathelyi iskolapajtásaival negyvenéves találkozója tartotta. A dologban különben nincs semmi rossz, Most élő jelesünk legnagyobb része sorra belekóstol fiatal korában a szépirodalmi nektárba: a magyar irodalmi és szónoki stíl pedig ennek a kárát ugyancsak nem vallotta. Most Láng Lajos kereskedelmi miniszter van soron. A kereskedelmi miniszter jóízűen mesélte el, hogy a

mióta miniszterre lett, már kisütötték rá azt is, hogy egykor drámákat írt. Valósággal írt is kettőt. Az egyiknek a címe: Udvarlás, a másiké Ida. Az utóbbi pláne verses dráma. Most, hogy a „szerző“ miniszterre lett, a vidéki színigazgatók egymásután kezdik előadni a két ifjúkori kísérletet.

— Hát nem baj, mondja a miniszter — csak hogy valóságos kacagás fogott el, a mikor az egyik vidéki színlapon ilyenformán láttam viszont egykori kedvencemet: „Ida, dráma, írta Láng Lajos m. kir. kereskedelmi miniszter.“

A jelen voltak a miniszterrel együtt jóízűen nevettek ezen a színigazgatói imposzturán, a melylyel, hogy hány színházlátogatót fogott, nem lehet tudni.

(Barabás Béla csattja.) A fővárosi Kossuth-ünnepen történt, Barabás Béla, a népszerű képviselő a mauzoleum-sátor előtt hirtelen lehajolt a földre.

— Mi az, mi történt? kérdezték a diszmagyarba öltözött kollégák.

— Egy csattot taáltam és fölemelt a földről egy mente-csattot. Gyönyörű darab volt: alig fért el az öklében. A bágyadt szeptemberi napsugár egészen elhalványodott a fénye mellett.

Barabás végig kérdezte az összes diszmagyarokat:

— Te, nem vesztetted el a mente-csattodat?

És nem tudta megtalálni a tulajdonost. Már-már kétségbeesett, amikor Szatmári Mór hirtelen megkérdezte:

— Ejnye Béla, hát a te csattod hova lett?...

Akkor vette csak észre, hogy a saját csattjának kereste a gazdáját!

H I R E K .

N a p l ó .

Iparmúzeum, nyitva d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Kossuth-kép és ereklye-kiállítás nyitva egész nap. Szept. 28. A tüzoltó-egylet 25 éves emlékünnep.

„ 29. Hajdumegye őszi közgyűlése.

„ 30. A színházi évad megnyitása.

„ 30. Városi közgyűlés.

Előadás akadályokkal.

Saját tudósítónktól.

— szeptember 23.

A Délibábok hazájának tegnapi előadása majdnem elmaradt.

Mikor a függőnyt fél 8-kor felhúzták, a villamos vezeték, mely a képek vetítésére szükséges, felmondta a szolgálatot.

Jó félóra telt bele, míg annyira rendbe hozhatták, hogy a türelmesen várakozó közönségnek jelenthették az előadás megkezdését.

Ekkor azonban a felolvasó részére a színpadon elhelyezett villamos lámpa nem működött. Végre egy órai késéssel megkezdtek az előadást; de a második felvonást ismét kínos zavarok szakították félbe.

Minden jel arra mutat, hogy itt rosszakarat bűnös keze működött, rosszakarat vagy a szerzők, vagy (ami valóbb színü) az új gépész ellen.

Erre vall az, hogy a vezetékeken vakarásokat vettek észre.

Oláh Károly városi tanácsos, színházi felügyelő ennél fogva az előadás után a színházat teljesen elzáratta, úgy hogy a színházhoz senki sem férhet hozzá.

Ma reggel 9 órára pedig Oláh Károly felügyelő vizsgáló-bizottságot hívott egybe, hogy szigorú, alapos vizsgálattal meg lehessen állapítani, vajjon csakugyan rosszakaratu szándékosság okozta-e a világitási zavarokat?

A bizottság tapasztalatai után fogja majd megállapítani, mennyiben szükséges a bűnös visszaélés megtorlására a rendőrség beavatkozását igénybe venni.

Nagyon helyeseljük a színházi felügyelő erélyes, gyors intézkedéseit. Ha kiderül, hogy a villámos vezeték fonalait vagy gépezetét bűnös kéz rongálta meg, a botrány okozójának súlyosan lakolnia kell.

* Molnár miniszteri tanácsos távirata. A Csokonai-Kör meghívta Molnár Viktor miniszteri tanácsost, az Uránia színház elnökét arra az ünnepi vacsorára, melyet a Délibábok hazájának debreceni sikere alkalmából rendeztek az este. — Molnár Viktor a következő táviratot intézte Komlóssy Arthur h. polgármester főjegyzőhöz:

Végtelenül sajnálom, hogy hivatalos elfoglaltságom miatt nem mehettem le a mai estére. Molnár Viktor miniszteri tanácsos.

* Debreceniek a protestánsok nagygyűlésén. A protestáns irodalmi társaság nagygyűlése holnap lesz Holdmezővásárhelyen. Debrecenből ma utaztak el a résztvevők és pedig: A ref. egyház részéről Kis Áron püspök, Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, Hajdu Zsigmond püspöki titkár, Kiss Albert és Dicsőfy József lelkészek. A teológiai akadémia részéről Balogh Ferenc és dr. Erdős József jogtanárok. A ref. főgimnázium részéről dr. Gulyás István és dr. Csűrös Ferenc tanárok. A debreceniek esütörtökön jönnek haza.

* A Csokonai-kör vacsorája. A délibábok viszonagságos utolsó előadása után már bizony jó későn, nagy és díszes társaság gyűlt össze az Angol királynő külön termébe, hogy a Csokonai-kör hívására, de saját szíve sugallása szerint is részt vegyen a Délibábok hazája szerzőjének, Lovász Jánosnak, Haranghy Györgynek és a magyar dalok előadására fölkért debreceni pacsirtának, R. Réthy Laura urasszonynak ünneplésében. Az első felköszöntőt a színházi bizottság elnöke, s a Csokonai-kör alelnöke, Komlóssy Arthur városi főjegyző mondta Lovászra és Haranghy-ra. — Utána Oláh Károly tanácsos, színházi felügyelő éltette az érdemes, debreceni szerzőtársakat. Majd Konez Akos emelt

poharat Rudnyánszkyne Réthy Laura urasszonnyra. Dr. Kardos Albert Komlóssy és Oláh Károlyt éltette, Bodnár Géza a debreceni sajtó munkásaira ürtette poharát, mire Szathmáry Zoltán szerkesztő humoros felköszöntőben Bodnár Gézát éltette, az összes debreceni és titkos és nem titkos drámairók nevében a társaság jóval éjjél után oszlott el barátságos, lelkes hangulatban.

* Kossuth tajtékpipája. Kossuth Lajosnak éveken át hűséges orvosa dr. Bassó e hó 14-iki kelettel Rona Canavesből, Olaszország Piemont tartományának egyik városából levelet intézett Simonffy Imre polgármesterhez. A francia nyelven írott és „dr. Bassó, Kossuth Lajos orvos” aláírással ellátott levélben elmondja Bassó dr., hogy híret vette a debreceni ereklye-kiállításnak és kegyeletos dolgot vél cselekedni, mikor Debrecen városának elküldi Kossuth Lajos tajtékpipáját, kérve, hogy azt a kiállításon helyezték el. A levél — melyet tegnap reggel kapott meg a polgármester — magyar fordításban így hangzik:

Nagyságos Polgármester ur!

Én a legjobb emlékeket őriztem meg ama barátságos fogadtatás után, melyben Debrecenben létem alkalmával részesültem. Különösen nem feledtem el azt az udvariasságot, melylyel a városi előljáróság és Nagyságod velem szemben akkor eljárak. E kellemes emlékek következtében indítatva érzem magam a nagylazafi, Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulója alkalmából, amidőn az ő neve le van fektetve a történelemben és különösen Debrecen történelmében, a nevezetes napnak emlékére elküldöm Önöknek azt a tajtékpipát, melyet magától Kossuth Lajostól kaptam ajándékba. Őrizzék meg ezt a relikviát mint talizmánt és mutassák be azt a polgárságnak a Kossuth tiszteletére rendezett ereklye-kiállításon.

Kiváló tiszteletem nyilvánítása mellett maradok

Nagyságodnak

dr. Bassó

Kossuth Lajos orvos.

A levelet a polgármester azzal adta át Komlóssy Arthur főjegyzőnek, hogy a pipát megérkezése után vegye át és helyezze el a Kossuth ereklye-kiállításon.

* Nagy tűz a halárban. Debrecen határában a belső-ohaton e hó 18-án nagy tűz pusztított. Fried Emil ottani nagybérlőnek 60 méter hosszú és 4 méter széles szalmakazla és két eséplőgépe esett a tűznek áldozatul. A tűz keletkezésének okát már kiderítették. Ugyanis 17-én este Szabó András és két társa a szalmakazalnál vacsorát főzött és lefekvéskor elfelejtették a tüzet eloltani. Így aztán a nagy széltől a kazal lángot fogott. A kazal és a eséplőgépek teljesen elégtke. A kár 13000 korona, azonban biztosítás révén megtérül. A gondatlan emberek ellen megindították az eljárást.

* Főiskolai hír. A főiskolai Magyar Irodalmi Önképző társulat dr. Ferenc Gyula felügyelő tanár jelenlétében tegnap tartotta alakuló gyűlését. A felügyelő tanár lendületes megnyitó beszéde

után a szünidei felügyelő bizottság tette meg jelentését az augusztus 2-án tartott ünnepségről, melyet a bizottság a honvéd-temetőben rendezett. A gyűlés fő tárgyai, a tisztviselők választása következett ezután. És pedig elnök lett; Nagy Sándor 2 jh. főjegyző: Kövér Árpád 3 th. aljegyző: Baróthy István 1 th. pénztárnok: Forberger Béla 3 jh. ellenőr: Buzás Antal 2 jh. titkár: Gachal János 3 th a főiskolai lapok szerkesztője: Szarka Lajos 3 jh. a főiskolai lapok kiadóhivatalának főnöke: Nagy Mihály 3. jh. választmányi tagok a joghallgatók részéről: Milotay István 3 jh. és Harasányi Imre 2. jh. a teológusok részéről: Jakab Lajos 2 th. és Kolozsváry Mihály 3 th. s végül a fűgim. tanulók részéről Kiss Pál 8 oszt.

* Előljárósági ülés. Az ipartestület e hó 25-én esütörtökön tartja előljárósági ülését. Az ülés tárgyai a szeptember havi ügyek.

* Kossuth arckép leleplezése. Lélekemelő hazafias ünnepély folyt le tegnap délután a kereskedő ifjak társulata dalkörének helyiségében. Ugyanis ekkor leplezték le a dalkör tagjai által, a századik születési évforeuló emlékére beszerzett Kossuth Lajos arcképét. A társulat feldiszipített nagy terme előkelő vendégekkel telt meg s a műsor minden számait, a mely az alantakból állott, zajosan megéljeneztek. Műsor: 1. Himnusz, a dalkör által. 2. Elnöki megnyitó beszéd, a mely az ünneplőket valóban elragadta. 3. Kossuth-himnusz a Dalkörtől. 4. Kossuth sirja, Abrányitól előadta Szabó József egyesületi tag. 5. A zászló megkoszoruzása, Erdy István titkár által, ki is azt igen nagyhatású beszéd kíséretében tette le. 6. Szózat, a dalkör által.

* Névtelen levél a rendőrséghez. Tegnap egy érdekes névtelen levél érkezett a debreceni rendőrség büntügyi-osztályához, a melyben a névtelen feljelentő súlyos vádat emel egy 15—16 éves tégláskerti suhanc ellen. A névtelen levél írója ugyanis azt állítja, hogy a kis Nagy Bélának, akit halálra sebezve lettek meg a multkor a szálló-barázdák közt s a ki a kórházban meghalt a nélkül, hogy kihallgathatták volna, ez a gyerekelegény a gyilkosa. A rendőrség a névtelen levelet áttette a esendőrséghez, mely a kis Nagy Béla titokzatos halála ügyében folytatja a vizsgálatot.

* Népgyűlés az önálló vámterület ügyében. Az önálló vámterület ügyében e hó 28-án vasárnap d. u. 3 órakor a város-háza udvarán pártszínezet nélkül tartandó nagygyűlés előkészítése céljából a rendező bizottság felkéri a város összes iparos egyleteinek elnökeit és vezetőit, hogy kedden d. u. 5 órakor a Függetlenségi kör külön helyiségében (esapó-utca) valamint a függ. és 48-as párt összes t. előjáróit, hogy ugyancsak ma délután 6 órakor ugyanott megjelenni sziveskedjenek.

* Tűz a Kardos-nyaralóban. Tegnap este a Simonyi-ut 14. számú nyaralójában, Kardos Lászlónál tűz volt, melyet azonban gyorsan elfojtottak. A konyhában égő gyertyát hagyott valaki, a

Saját termelésű, teljesen érett csemege szőlőt
legelőnyösebb áron ajánl **CSANAK JOZSEF** kereskedése
Nagybani vevőknek külön engedmény.

gyertya leesett az asztalról s ettől tüzet fogott a konyha butorzata. A szobatus szerencsére nem terjedt tovább s mire a tűzoltóság kivonult, a veszedelmet gyorsan és sikerrel megszüntették.

* **Éretlen gyümölcs a piacon.** Dacára a gyakori orvosrendőri vizsgálatoknak még is sok éretlen, az egészségre ártalmas gyümölcs kerül a debreceni piacra. Tegnap is 80 darab teljesen éretlen dinyaét kobozott el a rendőrség a piacon Lovas Péter bökönyi illetőségű földmivelőtől, akit lelketlen kufárkodása miatt szigorúan meg fognak büntetni.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap az alábbi haláleseteket jelentették be: *Bugya Veron* gör. kath. 10 hónapos, *Zbranek József* róm. kath. 5 hónapos, *Horváth Jánosné* ev. ref. 34 éves, *Grünfeld Mária* izr. 16 éves, *Rácz Lajosné* ev. ref. 42 éves.

* **Tizezer kivándorló.** A Statisztikai Havi Közlemények füzetében közölt adatok szerint július hó folyamán a szorosan vett Magyarországon (Fiumével) 7226 utlevelet adtak ki. A kiadott utlevelek tulajdonosainak összesen 1002 utitársuk volt. Legtöbb utlevél Zemplén (582), Brassó (575), Szeged (532), Háromszék (366), Ung (351), Nagyküküllő (338), Máramaros (326), Csik (308), Alsó-fehér (246), Szabolcs (240), Fogaras (234), Gömör és Kishont (213), Abauj-Torna (190), Szepes (177), Bereg (171), Kis-Küküllő (160), Sáros (156), Bács-Bodrog (136), Szolnok-Doboka (106) vármegyékbeli; továbbá Budapest székesfővárosi (141), Pancsova (47), Arad (29), Ujvidék (24) és Versec (22) városbeli illetőségű egyének részére adatott ki. Az utlevelek Amerikába való utazásra 3231, Romániába 3434, Európába általában 1525 személyt jogosítottak. A Horvát-Szlavonországokban kiadott utlevelek száma 1665 volt, melynek Amerikába való utazásra 562, Bosznia-Hercegovinába 489 és Európába általában 483 személyt jogosítottak. Az ellenőrzés nélkül bevándorló galíciai sörredékről még mindig hiányzanak a hivatalos statisztikai adatok . . .

* **Központi menetjegy-iroda megnyitása.** Fővárosi tudósítónk *táviratozza*: Ma nyílt meg a magyar királyi államasutak központi menetjegy-irodája mely, a magyar kormány támogatása mellett, a Cook Tamás és Fia cég, valamint a Nemzetközi hálókoesi társulat menetjegy irodáinak egyesítésével alakult. Az idegen forgalom emelésére hivatott új intézmény helyiségei a Vigadó-téren, a Magyar Általános Biztosító Társulat palotájában vannak és három utcára nyílnak. Van benne idegen forgalmi iroda, a külföldiek tájékoztatására. A központi menetjegy-iroda színházjegy irodát is tart fenn, a hol a színházakba, kiállításokra, mulatóhelyekre és muzeumokba kaphatók belépő jegyek; ugyanis kiállították a magyar festő-művészek népies tárgyú zsiner képeit is. A vállalat helyiségei rendkívül pazar lényel vannak berendezve és valóban pompás otthon nyújtanak azoknak az utasoknak, a kik menetjegyeik megváltására, vagy egyéb tájékoztatás végett a helyiséget főkeresik

* **Garázda munkás.** Tegnap este e főtéren Szabó István munkás, napi fáradságait kipihenendő lefeküdt a gyalogjáróra. Egy rendőrt figyelmessé tettek az alvóra, aki fel is verte esendes nyugalmából. Szabó ekkor neki esett a rendőrnök és a járókelőknek és otromba szavakkal illette őket. Mivel Szabónak bejelentett lakása nincs, a hűvösre vitték s az eljárást megindították ellene.

* **Szerencsétlenül járt hajdu.** Dóczy Dezső főszolgabírósi hajdu tegnap ládákat rakosgatott az udvaron. Az egyik láda azonban véletlenül megcsuszott és olyan szerencsétlenül érte a hajdu kezét, hogy a hüvelykujja teljesen leszakadt. Az eszméletben állapotban lévő hajdut a kórházba szállították és ott vették ápolás alá.

* **Négyezer hektoliter bor.** A debreceni gazdasági egyesület — igen helyesen — egy közvetítő intézetet szervezett titkári hivatalánál, mely úgy a bortermelő gazdaközönségnek mint a bort venni szándékozóknak érdekeit kívánja képviselni. Nem régen felszólította a debreceni szállós gazdákat, hogy jelentsek be mennyi bort óhajtának az idei szüret után eladni. Több gazda összesen 4000 hektoliter bort jelentett be a gazdasági egyesület titkári hivatalánál eladásra. A kik tehát bort óhajtának beszerezni forduljanak *Rácz Lajos* titkárhoz.

* **Nagy disznólopás.** *Kéki Sándor* tekintélyes debreceni gazdálkodó hízólajából egy éjszaka alatt eltűnt négy hizott sertés, amelynek mindenike egy-egy száz koronás bankótát képviselt. A káros feljelentésére a csendőrség meg is indította a nyomozást a disznótolvaj kézrekerítése miatt s sikerült is a tettest *Kálnai Péter* személyében, a kinek háza udvarán a négy ellopott sertést meg is találták.

* **Verekedő napszamos.** *Varga János* napszamos tegnap a Hatvan-utcán ittas állapotban belékötött minden békésen haladó polgárba. Egy munkástársa megakartá fékezni a garázda embert, de megjárta, mert *Varga* egy nagy bottal úgy ütötte fejbe, hogy véresen rogyott a földre. A sérültet lakásán ápolják. *Varga* ellen pedig megindították az eljárást.

* **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, *fogorvos.* Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délben 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

* **Hof Albert,** arany és ezüst ékszerész, ez uton értesíti a n. é. közönséget, hogy a városház alatti ékszer raktárát és műhelyét ideiglenesen Piac-utca 29. sz. és Halköz 4. sz. emeletre helyezte át a hol is minden e szakba vágó arany és ezüst áruk a legjutányosabb árn beszerezhetők és megrendelések, javítások, vésnői munkák elfogadtatnak. A n. é. közönség jó indulatába és pártfogásába ajánlva magát.

* **Sikkés** női blousokat és felső ruhaalkat legolcsóbban beszerezhetjük *Mezey Gyulánál* Piac-utca Biedermann ház. Minden vevő, a ki 10 forin tíg vásárol, még ha részletekben is, egy szép övet kap ajándékba. Mérték rendelést elvállalok.

* **Chickes férfi-divat** ujdonságok érkeztek **Fekete Jakab** első-rangu divat üzletében, Főtér, Kistemplom mellett, hol a legszebb divat-kalapok, fehérneműek, nyukkendők és minden az uri divat szakmába vágó cikkek olcsón beszerezhetők.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A városi felügyelő bizottság** immár hat ülésen tárgyalta alapos részletekkel az 1903. évi költségvetési előirányzatot. *Komlóssy Dezső* elnöklése mellett, *Kernhoffer József*, *Márton Imre* és dr. *Nagy Lajos* bizottsági tagok rendkívüli gonddal és nagy munkával töreksenek arra, hogy a költségvetésben az egyensúlyt lehetőleg helyreállíthassák. Eddig már sikerült a kiadásokat kétszáz ezer koronával apasztani és közvetlen forrásból jelenthetjük, hogy a felügyelő bizottság munkálatainak eredményeként fölötté fontos javaslatokat terjeszt a közgyűlés elé. A tételek letárgyalása még egy-két napig eltart és a jegyzőkönyv elkészítése is legalább három napi munkába kerül. Annyit azonban máris jelenthetünk, hogy a költségvetési előirányzat jelentékenyen kedvező kibontakozási módokat feltárásával jut a közgyűlés elé.

× **Hajdúvármegye őszi közgyűlése.** — Hajdúvármegye rendes őszi közgyűlését e hónap 29-ik napján fogja megtartani. *Rásó Gyula* kir. tanácsos, alispán Hajdúvármegye állandó választmányának tagjait épen ez okból, e hó 25-ikére hivta össze, délelőtt 9 órára, a vármegye székháza gyűléstermében tartandó ülésre, a melyen a megyei őszi közgyűlés elé kerülendő ügyeket fogják előkészíteni s megállapítják a közgyűlés tárgysorozatát.

× **A közigazgatási tanfolyam új helyisége.** A debreceni közigazgatási tanfolyam előadásai tavaly a helybeli kereskedelmi akadémia helyiségében tartattak meg. Miután azonban a debreceni kereskedőtársulat polgári fuiskolát állított fel az akadémia díszes palotájában, a közigazgatási tanfolyam számára tovább helyet nem adhatott s az idén alkalmas helyiség hiányában vármegyei székház dísztermében tartották meg a tanfolyam előadásait. *Veszprémy Zoltán* megyei főjegyző a közigazgatási tanfolyam igazgatója, hivatkozással arra, hogy a megyeháza díszterme a tanításra alkalmas nem lehet s a megyei hivatalokat is zavarják az előadások munkásságukban, az iránt folyamodott a miniszterhez, hogy engedné meg, hogy az előadásokat a helybeli gazdasági tanintézetben tartsák meg. Mint a miniszter, tegnap a városi tanácshoz érkezett leiratban tudatja, megengedte, hogy a közigazgatási tanfolyam előadásai a gazdasági tanintézetben legyenek megtarthatók október 1-től kezdve. Tegnap *Puky Gyula* főispán elnöklésével egy bizottság, melynek *Kiss Albert*, *Acél Géza* városi főmérnök és *Varga Károly* voltak a tagjai, helyszíni szemlét tartottak a gazdasági tanintézet épületében s ki jelölték azt a 3 tantermet, melyben az előadásokat fogják tartani.

× **A Bika szálló bérléte.** A Bika szálló új bérlője a szerződésileg kikötött biztosítékot nem készpénzben óhajtotta volna letenni, hanem arra kérte a várost, hogy a biztosíték összegét táblázzák be az ő és bérlőtársa házaikra. Több bizottsági tag erre kijelentette, hogy miután a biztosítékul felajánlott ingatlanok tulvannak adóssággal terhelve, a város biztosítékul az ingatlanok jelzálogi bekebelezését nem fogadhatja el. Ebben az ügy-

ben tegnap határozott a városi tanács kimondván, hogy a mennyiben a három házra, ha azok a 60,000 korona utáni rangsorozatba bekebelezhetők nem lennének, Németh András és társa október 15-ig kötelesek a 38,750 korona biztosítéki összeget készpénzben letenni. Ellenkező esetben a Bika szálló bérletére új árlejtést hirdetnek.

× **Számonkérőszék a megyeházán.** Puky Gyula főispán ma számonkérőszéket tart a megyeházán a hivalkokban, melyen az egyes hivatalok ügyforgalmát és ügykezelését felülvizsgálja.

S Z I N H Á Z.

A színházi-bizottság ülése.

— szept. 23.

Tegnap délután a színházi bizottság ülést tartott. Komlóssy Arthur elnökölts jelen voltak: Oláh Károly tanácsos színházfelügyelő, Komlóssy Dezső, Bockó Sámuel, főkapitány, Lengyel Imre, Szikszay Szabó József, Nagy Zsigmond és Szabó Kálmán jegyző.

A napirend első tárgya volt:

(Gulyás István indítványa.)

Gulyás István a múlt ülésen írásban azt indítványozta, hogy a bizottság tagjai megállapított sorrend szerint járjanak az előadásokra s ellenőrizzék különösen a műsort, mert a főváros oly selejtes, erkölcsrontó és izléstelen darabokkal árasztja el a vidéket, hogy ez ellen a mételey ellen minden színháznak védekeznie kell.

Mivel Gulyás István sürgős elfogaltsága miatt nem jelenhetett meg az ülésen, a bizottság nem tárgyalta az előterjesztést, mert nagyon helyesen azt tartja, hogy ebben a kérdésben a javaslattevő távollétében határozni nem lehet.

Következtek a

(Páholybérlok sérelmei.)

Többen fordultak a bizottsághoz panasszal, hogy részint a jogaik épségben tartását kérik, részint a páholybérlok törzskönyvébe való felvételüket kívánják.

Csiky Lajos tanár szerzett joga alapján B. napra a földszint 9-ik páholyát kívánt. Azonban jelentkezésével már elkésett; a bizottság mindamellett a színház igazgató figyelmébe ajánlja az ügyet, mivel Csiky Lajos páholybérlok joga kétségtelen.

A névmagyarosítás okozott kellemetlenséget Kenyeres Károlynak, a ki Kellner néven szerezte elővételi jogát; de mert Kenyeresre magyarosította nevét, páholya tévedésből Lösch József huszárezredes birtokába jutott. A bizottság megállapította, hogy B. napon a 7. számú családi páholy Kenyeres Károlyt illeti; Lösch ezredesnek az A. páholyt ajánlják fel.

Tavaly elhatározta a bizottság, hogy a támlásszékek bérleit is törzskönyvbe írja. Itt is van már panasz. Molnár Ferenc ragaszkodik a tavalyi helyéhez. De mivel korábbi s régi jogával jelentkező akadt, a bizottság a vitás két széket Nánássy Miklós és neje részére ítélte oda.

Szikszai Szabó József élő szóval adta elő sérelmét, mely szerint C. napra a 2. sz. páholytól elütötték. Azonban személyi okoknál fogva egyelőre belenyugszik, hogy az a páholy most másé legyen, csak kétségtelen jogának megerősítését kívánja. Ezt a bizottság meg is tette.

Még Igyártó Sándor páholy-csere iránt beadott kérését intézték el, ezután rátértek Makó Lajos színházigazgató előzetes jelentésére.

(A szerepkörök betöltése.)

A szerződés értelmében az igazgató köteles a megállapított szerepköröket betölteni. Felolvasták a szerződés erre vonatkozó megállapodásait és Makó Lajos igazgató jelentése alapján egyszerűen tudomásul vették, hogy *minden szerepkör be van töltve.* Csupán vigjátéki anya nincs, mert Csókáné akit Makó emberbaráti jószívűségéből szerződtetett, az utolsó pillanatban elszereződött Szabadkára. A bizottság utasította az igazgatót, hogy az új vigjátéki anya szerződtetését jelentse be.

A bejelentett névsor bírálatába a bizottság nem bocsátkozott. Megjegyzést egyáltalán nem tett, kifogást sem emelt senki ellen.

(A nyári állomások értesítése.)

Elhatározta a bizottság, hogy a bejelentett névsort közli Máramaros-Sziget és Nyiregyháza színházi hatóságával, hogy ők is vegyék tudomásul.

(A szinlapok.)

Régi szokás, hogy a városháza minden hivatalába szinlapot vigyenek. Makó Lajos igazgató keveselte ugyan, hogy csak 1500 korona erejéig használhatja szinlapok nyomására a városi nyomdát; de a szerződésében így van, tehát belenyugodott és a városházára a kellő szinlapokat küldeni fogja.

(Általános bemenet.)

Azt a szokást, hogy bemeneti jegyet lehetett bérelni minden előadásra, Makó Lajos nem vette figyelembe. Efféle bérlet nála nincs. Helyes. Mert az ilyen bérlet csak visszaélésekre s kellemetlen beavatkozásokra adna alkalmat.

(Bemenet a szinpadra.)

Oláh Károly színházi felügyelő a szinpadra való belépés megengedését a főkapitány hatáskörébe kívánja utasítani. Komlóssy Artur ezt a jogot a bizottság kezében óhajtja megtartani.

Felszólalt Makó Lajos, aki azt a szándékát fejezte ki, hogy a szinpadra sem próbákon, sem előadás közben egyáltalán idegen vagyis a színház kötelekébe nem tartozó ne léphessen be.

Ezt a kérdést azonban a bizottság függőben hagyta; mindamellett már most kimondta, hogy az a régi állapot, mely szerint boldog-boldogtalan ki és be járhatott a szinpadon, többé nem tűrhető.

Az igazgatónak ebben a dologban igaza van. Idegent nem szabad a szinpadra bebocsátani, Okos ember megtalálhatja annak a módját, hogy kivételes alkalommal ne kössön bele abba, a ki paszpartu nélkül belép a színházba rejtett műhelyébe, ahol a szinpad kiállításának testi és lelki pongyolában látathatók.

A délibábok hazája utolsó előadása tegnap este jóval 9 óra után kezdődött, mert a villámos áram felmondta a szolgálatot. A zsúfolt ház előkelő közönsége türelemmel várta, míg az akadályokat el és a függőnyt felgördíthették. A kellemetlenség elhárítása után annál nagyobb volt a siker. A képek pompásak voltak, legszebbek a négy előadás közt. A társ-szerzők mellett lelkesen tüntetett is a közönség, melylyel kétszer tapsolta a lámpák elé Lovász Jánost és Haranghy Györgyöt. R. Réthy Laura urasszonyt szintén halásan tapsolta s látni kívánta a közönség szívhez szóló magyar nótái-

ért, de a művész csupán földszinti páholyából köszönte meg a debreceni közönség szeretetének lelkes megnyilvánulását.

T Á V I R A T O K.

Szell Kálmán utazása.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónk távirata) Szell Kálmán miniszterelnök ma reggel Rátótól Budapestre érkezett. Délután minisztertanács volt. Holnap Szell Kálmán a szakminiszterekkel Bécsbe utazik a kiegyezési tárgyalások folytatására.

Botrány a királyné ravatalánál.

Brüsszel, szeptember 22. (Saját tudósítónk távirata.) Spaaban tegnap Mária Henriette királyné halottas szobájában *kinos családi jelenet volt.* Lipót belga király Luchonból megérkezve, bement a királyné ravatalához, ahol Lónyay grófné térdelve imádkozott. A mint Stefánia királyi hercegnét a király megpillantotta, rendkívül izgatottan tekintett leányára és kezével intett, hogy a szobából azonnal távozzék.

Lónyay grófné halálsápadtan fölkel a ravatal lépcsőjéről és rögtön szállítására, a Bellevue szállóba hajtatott.

Eközben a király második leányát Klementina királyi hercegnőt magához hívatta és felszólította, hogy azonnal beszéljen Lónyay grófnéval.

— Nem akarom többé látni sem Stefániát, sem Lujzát (Köburg hercegné), kiáltott a király izgatottan az udvari személyzet előtt, nem ismerem őket, mondtam már, hogy megtagadom mindkettőt.

Klementina fölkereste nővérét, Stefániát, kivel azonnal a pályaudvarra hajtottak. Lónyay grófné egyenesen Brüsszelbe utazott, hol már hire ment a *kinos jelenetnek.* Többen a pályaudvarra siettek, hol *tüntetés rendeztek Stefánia mellett,* aki zokogva szállt le a vonatról. Fölemelte fátyolát és így szólt:

— Köszönöm, kedves honfitársaim, jóságotokat!

Földrengés.

Budapest, szept. 22. (Saját tudósítónk távirata.) A m. kir. földtani intézetben felállított földrengést jelző készülék ma reggel igen erős távoli földrengést jelzett. A földrengés 3 óra 6 perckor vette kezdetét, maximumát 3 óra 42 perckor érte el és 4 óra 35 perckor ért véget. A földrengés helye ez ideig megállapítható nem volt.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálát mérsekelt, vételkedv gyöngé. Bagyadt Irányzat mellett 28,000 métermáza került forgalomba 2 és fél fillértől 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonaneműek bagyadtak. Idő: hűvös.

Buza októberre	6:88—89.
" áprilisra	7:12—13.
Rozs októberre	6:14—15.
" áprilisra	6:29—30.
Zab októberre	5:67—68.
" áprilisra	5:94—96.
Tengeri szeptemberre	0:00—00.
" májusra	5:55—56.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Esküdtek a fogházban.** Vasárnap délelőtt, a tárgyalás kezdete előtt megkérték az esküdtek dr. Szeőke Istvánt, a tárgyalás elnökét, hogy adjon nekik pár pernyi szünetet, mivel a fogházat szeretnék megtekinteni. Az elnök készséggel teljesítette az esküdtek kérését, mire azok bevonultak a fogházba és dr. Horváth István alügyész és Szepessy fogházfelügyelő kalauzolása mellett megnézték a munkatermet, rabkonyhát és minden egyes cellát. Eppen ekkor végezték a rabok szokásos vasárnapi istentiszteletüket s így az esküdtek, kik a látottak felett a legnagyobb meglepődésüket fejezték ki, ezt is láthatták. Az előzékeny kalauzoknak köszönetüket fejezvé ki, az esküdtek visszamentek a tárgyalási terembe.

§ **Rablótámadás az országúton.** Öt napig tárgyalta az esküdtségi bíróság ifju Oláh Sándor, Szakács Sándor és Fekete Imre sárándi napszámosok rablási ügyét. A tényállás a következő: Vádlottak több ízben revolverrel felfegyverkezve rabolták ki az országúton haladó gazdákat. Igy Cérna Jánostól 160 koronát, Nagy Zsigmondtól 90 koronát raboltak el. Ugyanezt akarták eszelekedni Nagy Jánossal és a feleségével, de rajta vésztettek. Nagy János karját ugyan sikerült keresztül löniök, de olyan bűnjeleket hagytak ott tettük színhelyén, hogy a csendőrök másnap letartóztatták őket. A tárgyaláson mintegy 18 tanut hallgattak ki. Igen érdekes volt Szakács Sándor kihallgatása, akit mivel szegény siketnéma, Gácsér János, a váci siketnéma intézet tanára segítségével hallgattak ki. Három napi tárgyalás után dr. Udvarhelyi kir. alügyész, Kovács Péter, dr. Kovács József és Konrád Sámuel mondták el a vád, illetve védbeszédeiket. Az esküdtségi bíróság aztán az esküdtek igazmondása alapján ifju. Oláh Sándort 5 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre, Fekete Imrét 2 évi és 6 havi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte, Szakács Sándort, tekintettel beszámíthatatlan állapotára, felmentették. Az elítéltek büntetéséből 6-6 hónapot kitöltöttnek vettek.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.
Folytatás. 4.
I.

Ez a szellemi táplálék elégitette ki aznap a kárpátvárosi műértő közönség magas igényeit és kipróbált műzslését.

Muzskó Simon, a színügyi bizottság elnöke és városi tanácsos már jókor délelőtt magához rendelte az igazgatót.

— Nos? nos? — szuszogta, kényelmesen hátradőlve és esibukjából nagyokat pöffelve bőrpárnás zsölleszékében

— A műsort tetszik parancsolni?

— Ördögöt a műsort. Az a kérdés, itt vannak a szép kóristánék, a kiket ígért?

— Egytől egyig, nagyságos uram.

— Akkor jó. De vigyázon. Mert engem nem lehet elbolondítani holmi művészi hivatással. Egyszer már megmondtam magának, hogy a színészet ma komédia és a színigazgatók épp olyan üzletért lóto-futó kereskedők és iparosok, mint a s:atós, a kádár, a kefekötő, a eselészerző, a bádogos meg a többi. Hát ne ágáljon nemzeti missióval és egyéb ilyen világbolondító hiúsággal, hanem mutassa be a portékáját olyanuk, a milyen valóban.

Az igazgató szemei megvillantak. Ez az ő embere. — Kérem alásan, meg lesz velem elégedve. Pompás — Akkor jó.

II.

Gyültek a színészek a színház elé. A karékesnők kosárral és kötéssel érkeztek; de akadt köztük egy pár, akinek drága kő csillogott a fülében.

A legelső volt a színpadon Mezei Klára, aki mint kötelességtudó munkás lány pontosan megjelent arabszolga-munka színhelyén. Egyszerű, izléses fekete ruhában jött és szerényen félrehúzódott, a zsirogó, karatyoló, páváskodó semmiknek engedve át a tért.

Ahogy lengedeztek körülötte a hiu alakok és a férfiak feléje pislogva hódító mosolyokkal ostromolták igéző, bájos, karcu leányajakát, a szegény gyermek elpirult és nem mert fölpillantani.

Azt hitte, hogy megrontják, elkuru-zsolják, ha rájok néz azokra a dölyfős férfialakokra, akik magukat mind ellenállhatatlan hódítóknak képzelik.

Ha valamelyik megszólította, megremegett és szeretett volna kiszaladni a színpadról, a festett világ fullasztó levegőjéből, ki a szabadba, az illatos magányba, az erdei csendbe, hogy ott a földre boruljon és kisírja magát.

Valami különös szivgyötörő bubánatosság ömlött el arcán, glóriás fényvel övezve tiszta, szép homlokát, valahányszor a léha környezet zaja, henegeése, halhotája lelkét megriasztotta.

Ilyenkor úgy megijedt, mint a nagy tömeg hullámsodrába tévedt gyermek, aki nem látja s hol édes anyját s vesze-delem középpontján tétovázva néz szét.

A gyermeket megmenti védő anygala. De ki őrzi vajjon a szép fiatal, tiszta színésznőt, akire minden ember mint közprédára les?

Szegény Mezei Klára ezekkel a gondolatokkal gyötörte magát és amikor a színészek rá tüzték izzó vágyaktól nedves fényben csillogó szemüket, különös félelem szállta meg.

Folyt. köv.

9285 tkv.
1902.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreceni kir. tszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Korona takarékszövetkezet végrehajtatónak Losonczy Pál elleni végrehajtási ügyében a debreceni kir. törvényszék a debreceni kir. Járásbíróság területén levő a debreceni 7867 szíjkyben a 5277husz. a, felvett tégláskerti beltelekre 1286 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elvendeltetvén, annak fogantatosítására határidőül 1902. évi október hó 21-ik napjának d. u. 3 órájára e kir. törvényszék árverési termében kitűzetett.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alól is elfogadatni. Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékat készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, avagy az 1881. X. t. cz. 170. §-a értelmében értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előismervényt a kiküldöttnek is adni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék mint tkvi hatóságnál és Debrecen város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. tszék mint tkvi hatóság, Debrecen, 1902. évi július hó 29. napján.

Harsányi Gusztáv.
kir. tkvi bír.

225. 1902 Kgy.
2171.

Hirdetmény.

Hajdunánás várostulajdonát tevő „Boeskey“ nagy vendéglő a folyó október 12-én 6—hat egymás után következő évekre, vagyis az 1903 évi január 1-től 1908 december 31-ig haszonbérbe kiadatik.

Kik ezen vendéglőt kibérelni szándékoznak zárt ajánlatukat a folyó évi október 10-ig a polgármesteri hivatalnál beadhatják.

A város fenntartja magának a jogot, hogy a beadott ajánlatok közül tekintet nélkül a felajánlott összegre szabadon választhat.

A felvételek a polgármesteri hivatalban a hivatalos órák alatt tekinthetők.

Később érkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt H. Nánás város képviselő testületének 1902 August 21 én tartott közgyűléséből.

Kovács.
h. polgármester

Talán Angliában volt az idén?

Kérdik mindun'alan azon uraktól, kik a modern szabasu és feltűnő elegáns szürkés-fekete Raglan-felöltöket és öltönyöket viselik... Holott ezen izléses angol ruhák a NEUMANN M. cs. es kir. udvari szállító férfi-, flu- es gyermekruha-telepéből (Debreczen, Piacz-utca 49., a m. kir. postával szemben) származnak.

**Megérkeztek
a legujabb
női ruhaszövetek,
Francia flanelek,
mosó velezek,
szőnyegek**

Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai.
Vászon készfehérnemű raktára.
Debreczen, Kistemplom-bazar.

Kenyér szállítási pályázat.

A debreczeni ev. ref. egyház ispotályi vegyes bizottsága az ev. ref. szegény ápoló intézet részére a kenyérszükséglet szállításának biztosítására ezennel pályázatot hirdet. A szállítás 1902. évi november 1-ső napjától 1903. évi okt. 31. — tehát egy évre, esetleg 1905. évi okt. 31. napjáig terjedő 3 éven át eszközöltetnek. Szükséges darabonként 140 deka súlyu buza és rozs vegyítékből ugynevezett kétszeresből és a helybeli István gőzmalom 7-es lisztből egyenlő mennyiségben dolgozott és sütött izletes, egészséges kenyér. Egy kenyér 1 egyének 2 napi ellátására van szánva; mihez képest a változó mennyiségben szükséges kenyerek minden második napon d. e. 11 órára az intézet helyiségében beszállítandók — az előző napon az ispotályi felügyelő által megjelölt mennyiségben. A szerződés aláírásával egyidejűleg köteles vállalkozó 600 korona óvadékot készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban letenni összes szerződéses kötelezettségei teljesítésének biztosítékául.

A pályázat zárt ajánlat után adandó be az egyház igató hivatalába f. évi szept. 27. délután 5 óráig világosan kiteendő lévén az 1 drb. 140 deka súlyu kenyér ára fillérekben s az, hogy 1 éves szerződés esetén mily ár mellett szállít s az összegből 3 éves szerződés esetén hány %-ot enged. Az egység ár a szerződés tartama alatt sem fel nem emelhető, sem le nem szállítható. A vegyes bizottság fentartja magának a jogot az ajánlatok közül szabadon választani a vagy az összes ajánlatok mellőzésével a szükségletet más uton beszerezni.

Jeney Könyves Tóth Kálmán
előadó jegyző. elnök.

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára
jutányos áron
felvételnek.

Hirdetmény.

Vb. Weinberger és Kovács debreceni bej. nagy kereskedő cég esődtömegéhez leltározott 48332 korona 32 fillér értékű kintlevő követelések a Csödválasztmány határozata folytán Önkéntes árverésen 1902 szeptember 29-én d. u 3 órakor a kir. Törvényszék árverési termében eladatnak.

A követelések szükség esetén leltári értékükön alul is eladatnak s azok fennállása, valóságosága és behajthatósága tekintetében a választmány és esődtömeg semmi féle szavatosságot nem vállal.

A követelések jegyzéke alulirt tömeggondnok irodájában. Piac u. 69. szám. az árverés előtt is megtekinthető.

Debreczen 1902. szeptember 20-án.

A csödválasztmány megbízásából
Dr. Hollaender Dezső s k.

vál. jegyző,

Dr. Popper Mór s k.

esődtömeggondnok.

Olcsóbb, mint bárhol!

Pásztor Gyula és Társa

vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.
DEBRECZEN. — CSAFÓ UTCZA,
Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét van szerencsénk felhívni **vas-, acél- és rézárú-kereskedésünkre. Debreczen, Csapó-utca elején.**

Gazdasági eszközök: Lánccsok (Sack) ékek, mindenféle ekereszek és kézi szerszámok. Vasboronák, lánccsok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Háztartási cikkek: Takarékos tüzhelyek, kályhák, konyhaedények, solingeni evő szerek, ollók és zsebkésék. Épületi és butor vasalások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett.

Épület vasgerendák: falkötő vasak és fedéllemezek külön ajánlat szerint.

Vadászati kellőkek: Vadászfegyverek, revolverek és töltények, úgy szinte mindenféle hozzávaló felszerelések igen jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek

1 Kó. lencz konyha edény 65 kr.

1 Kó. lencz konyha edény 65 kr.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékos-konyhák, épületvasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

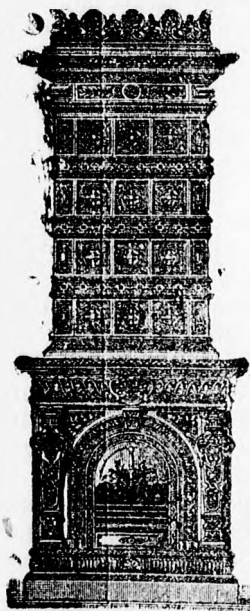
nagyválasztékban

a legjutányosabb árban

kaphatók:

KOVACS GYULA vasüzletében

a „BIKA” szálloda mellett.

A legjobb arc-
szépítőszert a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a

Epe-szappan. } kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor háromszinben, fehér, rózsás és krém.

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészárban, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerészárban.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.